

Selli Ager, Aidt

En urnegrav med ringgrøft fra sen førromersk jernalder
samt en gravplads fra ældre vikingetid.

Marianne Greve Iversen, Martin Mikkelsen og Astrid Skou Hansen

Kulturhistorisk rapport

Viborg Museum 2012

Bygherrerapport nr. 69

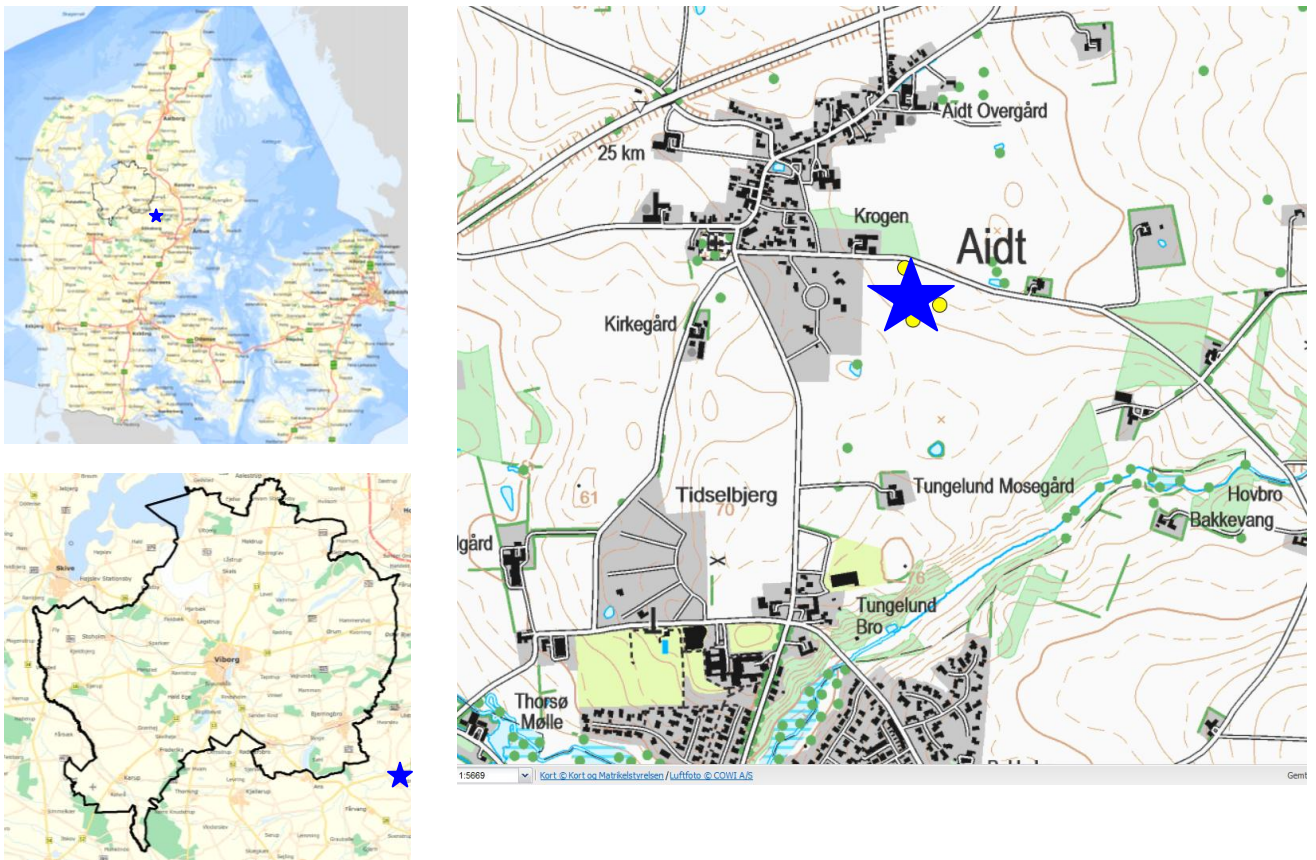
Bygherre: Hvorslev Kommune

ISBN 978-87-92778-20-8

Indledning

I efteråret 2006 blev der fundet rester af et meget sjældent bronzebælte fra ældre jernalder, samt undersøgt en række grave fra vikingetiden. Fundene fremkom, da der blev foretaget arkæologiske undersøgelser i dele af et 6,4 ha stort areal ved Selli Ager i den sydøstlige del af Aidt.

Et par år tidligere var der ved "Krogen" blevet fundet meget spændende spor efter bl.a. en trækirke fra vikingetiden eller den tidligste middelalder og en gravplads med brandgrave fra ældre romersk jernalder på nabomarken (se Viborg Museums bygherrerapport nr. 7). Forventningerne til undersøgelserne på Selli Ager var derfor på forhånd høje. Og vi blev da heller ikke skuffede. Ved prøvegravningen blev der fundet omfattende spor efter mange fortidsminder, herunder en gravplads fra vikingetiden og talrige boplads spor samt en usædvanlig urnegrav fra ældre jernalderen.

Figur 1. Selli Agers placering ved Aidt.

Viborg Museum nåede kun at undersøge en lille del af området, inden Hvorslev Kommune blev en del af Favrskov kommune, og det arkæologiske ansvarsområde derefter overgik til Moesgård Museum.

Den del Viborg Museum fik undersøgt omfattede kun et område, hvor det skulle anlægges en vej. Det undersøgte areal omfattede kun ca. 1.300 m² (figur 2).

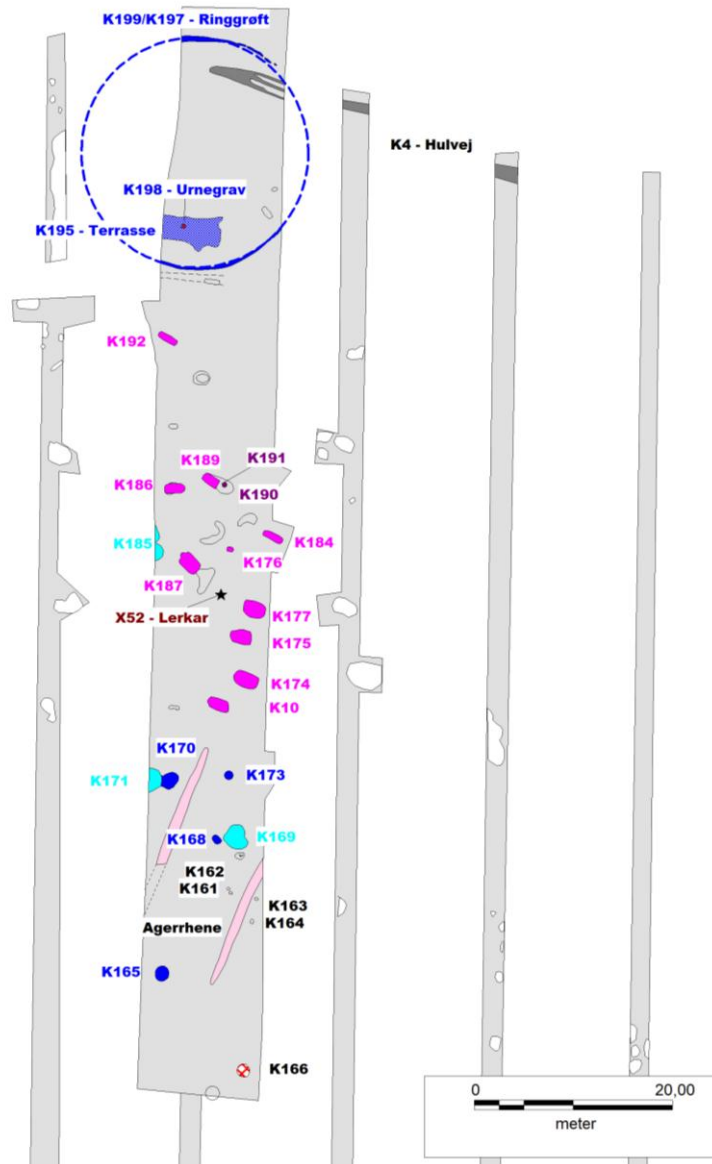

Figur 2. Oversigtsplan over udgravningsfelt og søgegrøfter lige syd for Hovbrovej.

Udgravningernes resultater

I det afdækkede område fandtes over alt spor efter fortidsminder (figur 3).

Udgravningsfelt i vejtracé

Figur 3. Plan over det undersøgte område med de væsentligste fortidsminder fremhævet.

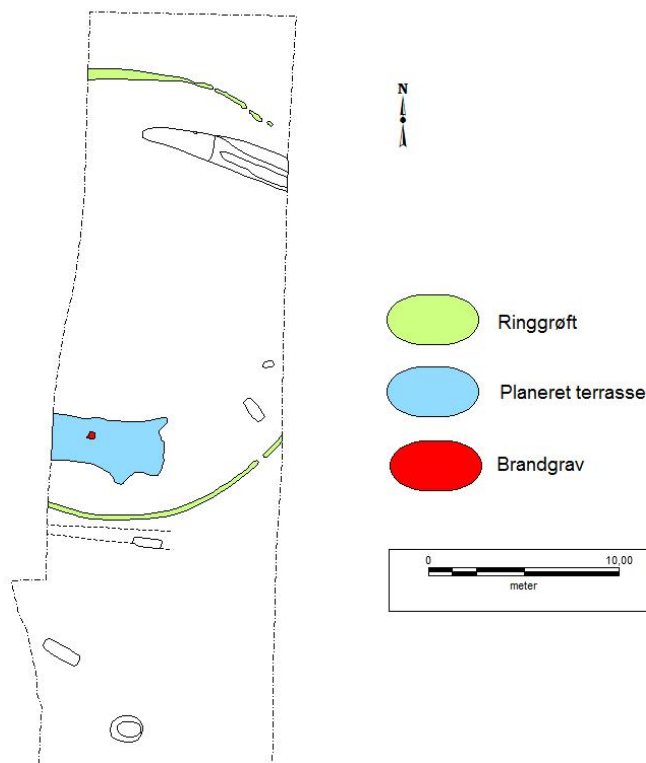
Der blev i den sydlige del fundet gruber fra den tidligste del af jernalderen, ca. 550-400 f. Kr. Nogle af gruberne (lysblå) var uregelmæssige og er givetvis dybe nedgravninger eller huller, der blev lavet for at skaffe ler til huse; enten til gulvene eller til væggene. De er velkendte og ofte fyldt med datidens affald, ikke mindst dele af knuste lerkar findes hyppigt i disse gruber. Men lad os ikke dvæle for meget ved dem, da de er velkendte, og selv om vi kan gøre mange fund i dem, byder de sjældent på overraskelser.

Andre gruber (mørkblå) var mere regelmæssige og de kan have været brugt til opbevaringsformål. Men de afslørede ikke, hvad de havde været brugt til, så det kan vi kun gætte på.

Lad os derfor straks gå videre til udgravningens store overraskelse.

En sjælden urnegrav fra førromersk jernalder:

Tæt ved Hovbrovejen langs nordsiden af arealet lå en lille naturlig højning. Det lignede et oplagt sted at placere en gravhøj, men ved prøvegravningen tydede intet på, at der her skulle være spændende ting at finde. Det blev ikke bedre, efter at hele vejtraceet var afrømmet. Højningen syntes total nedpløjet og kun på sydsiden var der et mindre område med lidt mørkere jord. Vi troede, det var de sidste rester af et gammelt pløjelag fra middelalderen. Derfor lod vi det ligge, mens vi undersøgte en række grave fra vikingetiden. Måske skulle en ræv have hvisket os noget i ørerne, eller vi skulle have taget sporene efter en grøft lidt mere alvorligt. For rundt om den lille højning fandtes nemlig rester af en cirkulær grøft, som givetvis var gammel (figur 4). Det kunne være en grøft ved foden af en gravhøj, det ses af og til, men med en diameter på ca. 23 m var dens størrelse noget større, end vi normalt ser det.

Figur 4. Ringgrøft, terrasse og grav.

Først da vi var ved at være færdig med udgravningen, vendte vi tilbage til stedet for lige at kontrollere, om der var noget som helst på stedet.

Stor var overraskelsen, da bunden af et lerkar blev afdækket kun 2-3 cm under det moderne pløjelag (figur 11). Få års yderlige pløjning ville givetvis have nået ned til lerkarret. Ingen tænkte over, at det påtrufne lerkar kunne være en urne - lerkarret stod jo på hovedet - og det gør urner jo aldrig!

Så efter anlægget med lerkarret var behørigt snittet, tegnet og fotograferet blev lerkarret helt frilagt, så det så vidt muligt kunne tages op i hel tilstand.

Figur 5. Urnen på sin plads i graven med bunden opad.

Figur 6. Sådan så fyldet fra urnen ud, efter at det var faldet ud på jorden, da urnen blev taget op.

Så kom overraskelsen, for i det øjeblik lerkarret blev taget op væltede det ud med brændte ben, og imellem dem kunne ses adskillige bronze- og jernstykker (figur 6). Nu stod det klart, at ikke alene var der tale om en urne, men også at den indeholdt ganske usædvanlige ting og sager.

Det viste sig nemlig, at der i urnen lå dele til et såkaldt støbt bronzebælte (figur 7) af en yderst sjælden type. Sådanne bælte kendes bl.a. fra to depotfund, et fra Sdr. Skjoldborg i Thy og et fra Karby sogn på Mors. Desuden kendes mere fragmenterede paralleller fra gravfund, bl.a. ved Try Skole og Rævebakken (mellem Brønderslev og Frederikshavn), Hedegård (ved Horsens) og Oplev (syd for Ålborg). Bælterne er sandsynligvis fremstillet i Norden, men kendes også i Ungarn/Schweiz. Bæltet fra Hedegård er fundet i en kvindegrav. Det er ikke muligt med sikkerhed at bestemme kønnet på den gravlagte i Aidt, men det er sandsynligt, at der også her er tale om en kvinde.

Figur 7. Til højre ses bronzebæltet fra grav K198. Til venstre en rekonstruktionstegning af et tilsvarende bælte.

Hvis man skulle komme med et bud på, hvem den person var, der var begravet med det fornemme bronzebælte, så kunne det være, at der var tale om et medlem af den lokale stormandsfamilie. Eller måske kunne der være tale om en præstinde? Den græske historiker, geograf og filosof Strabon skriver omkring år 0 om den nordlige germaner-stamme kimbrenne: ” *Man fortæller, at kimbrenne havde den skik, at nogle spådomskyndige præstinder med gråt hår, klædt i hvidt, med en kappe af hør spændt fast over sig, med et bronze-bælte og med bare fødder, ledsagede de kvinder der var med på togtet. De mødte krigsfangerne i lejren, med sværd i hånden, og efter at have givet dem en krans om hovedet førte de dem til et bronze-kar ca. 20 amforer stort; der havde de et podie, som [en præstinde] stod op på, lod krigsfangen hænge op og skar halsen over på ham hængende hen over karret. Ud af blodet, der strømmede ned i karret udførte de en slags spådomskunst; andre skar indvoldene op og udråbte sejr til deres slægtninge. Under kampene slog de på de skind, der var spændt ud over fletværket på deres vogne, så at de frembragte en frygtelig lyd.*” (oversættelse Simon Laursen 2005: <http://klassisk.ribe.katedralskole.dk/personer/strabon/VII2.htm>).

Kimbrerne menes traditionelt at have haft hjemme i det nordlige Jylland, og på den store sølvkedel fra Gundestrup, der er fundet nær Års og udstillet på Nationalmuseet, er der afbilledet en scene, hvor en præstinde holder en krigsfange hen over en stor kedel. Så måske er ideen om, at det er en af den slags præstinder, der er begravet i Aidt, ikke så fantasifuld som den lyder.

Figur 8. Gundestrup kedlen og udsnit af billedplade fra Gundestrupkedlen. (Flemming Kaul og Lennart Larsen: *Gundestrupkedlen*, 1991. © Nationalmuseet.)

Foruden bæltet rummede graven også en jernkniv og en jernfibel med trinformet sprosse i nåleholderen. Begge dele er almindelige i begravelser fra den sene del af førromersk jernalder, dvs. fra tiden 100-0 f. Kr.

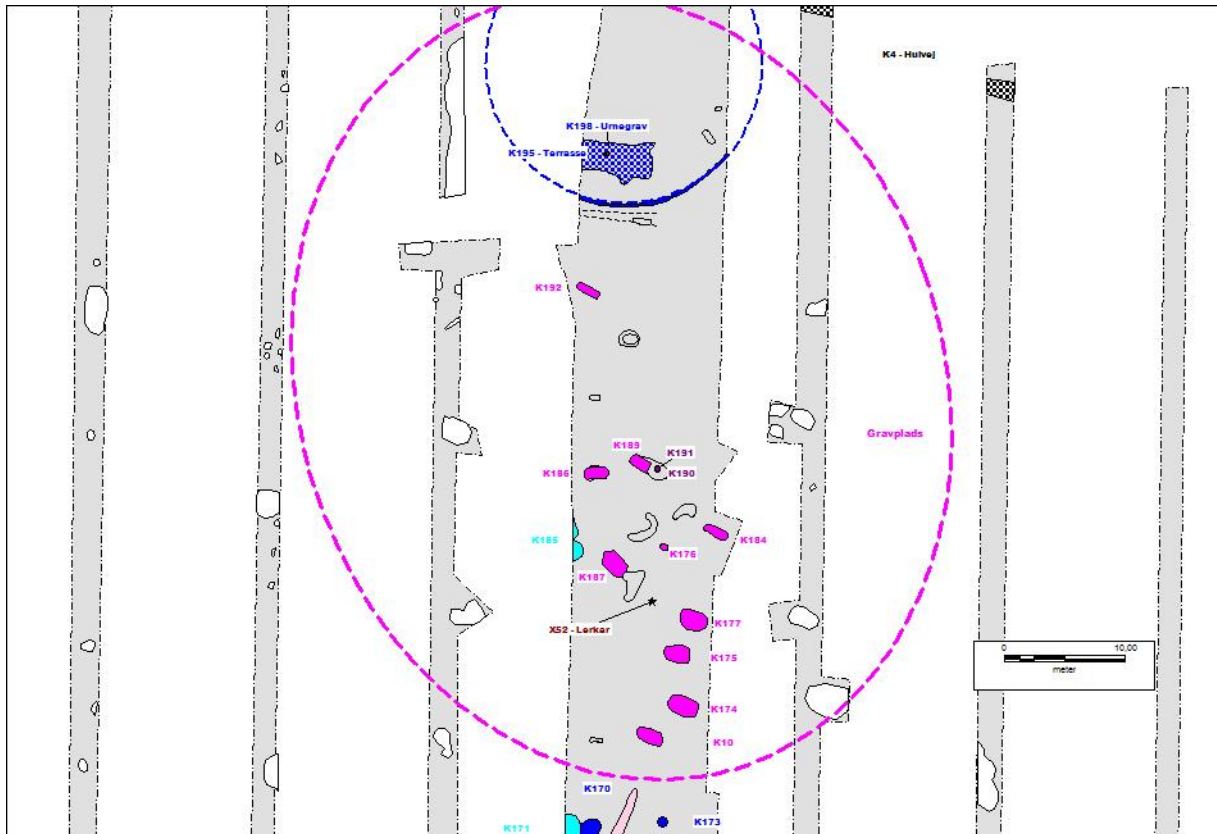

Figur 9. Lerkarret fra brandgrav K198.

Inden vi helt forlader denne spændende grav bør der kastes et blik på lerkarret, der var anvendt til urne (figur 9). Lerkarret ligner nærmest en urtepotte. Det har fire små hanke placeret lige under randen, der i øvrigt er tydeligt afsat med et lille knæk. Selv om vi ikke kunne se spor heraf, så tror vi, at der har været sat et skind eller et stykke tekstil hen over karret, efter at de brændte ben og gravgaverne var anbragt i lerkarret. Med en snor i rillen under randen og evt. yderlige sat fast til de fire hanke, har man relativt let kunnet forsyne karret med en forsegling, således at indholdet ikke faldt ud, da karret blev placeret med bunden opad i graven.

Gravpladsen fra ældre vikingetid

Lige syd for højningen med urnegraven udgravede vi dele af en gravplads fra vikingetiden. I alt blev undersøgt 10 eller 11 jordfæstegrave og dertil kommer en mulig brandgrav (figur 9).

Figur 10. Undersøgte grave (lilla) fra vikingetiden og gravpladsens formodede udstrækning.

I det følgende skal de enkelte grave omtales lidt nærmere.

Grav K10

Graven fremstod i fladen som et tilnærmelsesvist rektangulært fyldskifte på ca. 2,21x1,15 meter. Orienteringen var ca. øst-vest. I gravens østende blev der fundet et halvkuglekar. Ca. midt i gravens nordøst del blev der fundet en jernring og et jernspænde (figur 11). På begge genstande var der bevaret rester af tekstil. På spændet var der både et stykke groftvævet tekstil, som lå inderst mod spændet, og et stykke meget finere, måske af hør, som lå udenpå det groftvævede. Den gravlagtes køn kan ikke bestemmes ud fra gravgaverne, og der var ikke bevaret rester af skelettet. Ud fra gravens størrelse kan man med nogen sandsynlighed gætte på, at det er en voksen person, der er blevet begravet.

Figur 11. Lille jernspænde med bevarede rester af tekstil.

Grav K174

Graven fremstod i fladen som et tilnærmelsesvist ovalt til ellipseformet fyldskifte med en længde på 2,56 meter og en bredde på 1,53 meter. Graven var ca. 66 cm. dyb, målt fra udgravningsfladen. Orienteringen var ca. øst-vest. I gravens østende fremkom der en jernnagle. Ca. midt i gravens nordlige del fremkom der en jernkniv. Spredt i fylden fremkom der tre små ubestemmelige sideskår. Disse er formodentlig indblandet fra en ældre jernalderbebyggelse i området. Der er også fundet brændt ben i graven, men den nøjagtige placering er desværre ikke indtegnet på originaltegningerne. Den gravlagtes køn kan ikke bestemmes ud fra gravgaverne, og der var ikke bevaret rester af skelettet, men ud fra gravens størrelse at dømme har der nok været tale om en voksen person.

Grav K175

Graven fremstod i fladen som et tilnærmelsesvist rektangulært fyldskifte med en længde på ca. 2,10 meter og en bredde på 1,49 meter. Orienteringen var ca. øst-vest. I niveau med gravbunden fremkom i gravens sydvestlige del en jernkniv og i det sydøstlige hjørne en jernøkse (figur 12). I gravens bundniveau var der tydelige spor efter en ramme af planker, der var trykket ned i den lerede undergrund. På den side af øksen, der har ligget nedad, er der fastrustedede spor efter strå og træ. Det stammer nok fra en plankebund i graven, der har været strøet med et lag strå. På baggrund af tilstedeværelsen af øksen kan graven med stor sandsynlighed tolkes som en mandsgrav. På grundlag af gravens størrelse er det sandsynligt, at der er tale om en voksen.

Figur 12. Jernøkseen fra grav K175. Den store "klump" på æggen er bevaret træ, som sikkert stammer fra kistebunden.

Grav K177

Graven fremstod i fladen som et tilnærmelsesvist rektangulært fundskifte. Længden var ca. 2,24 meter og bredden var ca. 1,63 meter. Orienteringen var ca. øst-vest. I niveau med gravbunden fremkom der i gravens nordøstlige del et halvkuglekar og ca. midt i graven en jernkniv, som viste sig at have rester af et dekoreret skaft bevaret (figur 13-14). Endvidere fandtes nogle få lerkarskår spredt i fylden, samt en jernnagle, som lå i nærheden af kniven. Der var på gravbunden tydelige spor efter en ramme af planker, der var trykket ned i undergrunden. Den gravlagtes køn kan ikke bestemmes ud fra gravgaverne, og der var ikke bevaret rester af skelettet. Grundet gravens størrelse kan det med nogen sikkerhed formodes, at der er tale om et voksent individ.

Figur 13. Knivskaftet med stregdekoration (ved pilen).

Figur 14. Knivskaftet passet sammen med resten af kniven, der har bevaret læderskede.

Grav K184

Graven fremstod i fladen som et ovalt fyldskifte med en længde på 2,17 meter og en bredde på 0,74 meter. Orienteringen var nordvest-sydøst. Graven var anlagt oveni et ældre fyldskifte. Graven var fundtom. Da der ikke var gravgaver i graven og skelettet ikke var bevaret, er det ikke muligt at bestemme kønnet på den gravlagte. Gravens størrelse kan tyde på, at der er tale om en voksen person.

Grav K186

Graven fremstod i fladen som et ovalt fyldskifte med en længde på 2,05 meter og en bredde på 0,97 meter. Graven var orienteret næsten præcist øst-vest. I niveau med gravbunden fremkom der lidt vest for midten af gravens sydlige side en jernøkse (figur 15). På bagsiden af øksen var der bevaret store mængder strå og træ. Det stammer sikkert fra gravbunden, som har været beklædt med planker og foret med halm eller hø.

Midt i graven fremkom en lille kniv og en pilespids (figur 16). På baggrund af tilstedeværelsen af øksen og pilespiden er der med stor sandsynlighed tale om en mandsgrav. På grundlag af gravens størrelse er det sandsynligt, at der er tale om en voksen. Øksen og pilespiden er begge våben, så der er altså tale om en krigergrav.

Figur 15. Jernøkseen fra grav K186, med aftryk af strå og træ. Der er bevaret træ i skaftullet.

Figur 16. Pilespiden fra grav K186. Man kan tydeligt se beviklingen med snor ved skaftenden.

Grav K187

Graven fremstod i fladen som et rektangulært fyldskifte med en udposning i nordvestenden. Gravens maximale længde var på 2,41 meter og bredden var 1,49 meter. Graven var orienteret nordvest-sydøst. I gravens bundniveau var der midt i gravens vestende en jernkniv, som blev optaget i præparat sammen med en hvæssesten. Der var spor efter en ramme af træplanker, der var trykket ned i undergrunden i kanten af graven. Den gravlagtes køn kan ikke bestemmes ud fra gravgaverne, og der var ikke bevaret rester af skelettet. Grundet gravens størrelse kan det med nogen sikkerhed formodes, at der er tale om et voksent individ.

Grav(e) K189-K190

Graven fremstod i fladen som et noget forstyrret ovalt fyldskifte, med en maksimal længde på 3,1 meter og en bredde på 1,30 meter. Orienteringen var nordvest-sydøst. I toppen af den bevarede del af graven fandtes et lidt mørkere fyldskifte (K190) med brændte ben og en del små jerngenstande, bl.a. nitter/nagler. Det er muligt, at K190 er en sekundær brandgrav sat ned i den ellers fundtomme jordfæstegrav K189, men det kan vel ikke udelukkes, at der er tale om én mere kompleks grav.

Grav K192

Graven fremstod i fladen som et ovalt fyldskifte med en længde på 2,05 meter og en bredde på 0,70 meter (figur 17). Orienteringen var ca. nordvest-sydøst. I gravens vestende, lidt over gravbunden fremkom en 12 cm lang jernkniv. Den gravlagtes køn kan ikke bestemmes ud fra gravgaverne, og der var ikke bevaret rester af skelettet. Grundet gravens størrelse kan det med nogen sikkerhed formodes, at der er tale om et voksent individ.

Figur 17. Grav K192 set fra vest

Grav K193

Graven fremstod i fladen som et ovalt fyldskifte, med en længde på 1,35 meter og en bredde på 0,51 meter. Orienteringen var nord/nordvest-syd/sydpøst. Graven var fundtom. Graven havde ikke nogen jævn og regelmæssig bund, og fylden var anderledes end i de andre grave. Det er primært fyldskiftets form, der gør, at det tolkes som en grav, hvorfor tolkningen må siges at være usikker. Såfremt der er tale om en grav, er det sandsynligt, at det er en barnegrav, ud fra størrelsen på nedgravningen.

Ikke-undersøgte grave:

Foruden de grave, der blev undersøgt i vejtraceet var der i to af søgegrøfterne flere grave, som ikke blev nærmere undersøgt. Disse grave hører med overvejende sandsynlighed til samme gravplads, som de undersøgte grave, da form, orientering og fyld svarer til de undersøgte graves.

Gravpladsen som helhed

Gravpladsen er ikke totalundersøgt, og det er derfor svært at sige noget præcist om udstrækningen af pladsen eller antallet af grave. Det er dog vores vurdering, at der på gravpladsen er 25-40 grave, men et præcist tal kan kun fås ved en totaludgravning af de resterende dele af gravpladsen.

Gravpladsen er placeret på et svagt skrånende terræn syd og sydvest for den lille naturlige forhøjning med den rige urnegrav fra ældre jernalder. Det er ikke umuligt, at vikingetidsgravene forholder sig til denne forhøjning på samme måde, som det af og til ses at grave fra denne periode forholder sig til en ældre gravhøj. Det er dog også muligt, at de to ting slet ikke har noget med hinanden at gøre. Syd for gravpladsen skrånede terrænet svagt ned imod en lille mosse. Sådant en placering, højt i landskabet, men med tilknytning til vand, er meget typisk for en gravplads fra vikingetiden.

På baggrund af de to våbengrave K175 og K186 må gravpladsen dateres til slutningen af 800-tallet, eller første halvdel af 900-tallet, men det kan ikke udelukkes, at gravpladsen har været i brug i længere tid, enten før eller efter dette tidsrum, fordi de genstande, der er brugt som gravgaver er almindelige hverdags-brugsting, der har været brugt i en lang årrække uden at ændre form.

Det kan nævnes, at ca. 25 % af mændene i vikingetiden blev gravlagt med våben. De to våbengrave ved Selli Ager er begge beskedne krigergrave. Andre steder er der fundet fulde våbenudrustninger med rytterudstyr, sværd, skjold og lanse. Det beskedne våbenudstyr fra Selli Ager passer fint ind i billedet af en almindelig landsbygravplads, men da der er mange uudgravede grave ved Selli Ager, kan vi jo ikke udelukke, at der skjuler sig en eller flere bedre udrustede grave på gravpladsen.

Afsluttende bemærkninger

Viborg Museum nåede kun at undersøge en lille del af de mange fortidsminder, som vi efter prøvegravningen ved, er på Selli Ager i Aidt.

Urnegraven fra ældre jernalder er et usædvanligt spændende fund, som fortjener ekstra opmærksomhed. Måske har den gravlagte, rige kvinde boet i et af de huse vi har fundet spor efter tæt ved graven, men det kan kun sandsynliggøres ved videre undersøgelser.

Også gravpladsen fra ældre vikingetid er spændende. Vi aner ikke, hvor den tilhørende landsby har ligget, men et godt bud er, at den er placeret hvor det moderne Aidt ligger og i så fald bliver det vanskeligt at finde og umuligt at udgrave landsbyen. Men det kan dog ikke udelukkes, at landsbyen har været placeret lidt øst, nord eller vest for Aidt, og i så fald er der stadig chancer for at finde sporene efter vikingetidens Aidt.

Relevant litteratur

Jørgen Jensen: Danmarks Oldtid – Ældre jernalder

Jørgen Jensen: Danmarks Oldtid – yngre jernalder og Vikingetid

Diverse oplysninger:

Viborg Museums j. nr.: VSM 09097

Lokalitet : Selli Ager

Sogn, herred og amt: Aidt Sogn, Houlbjerg herred, Viborg amt

Dansk Kulturhistorisk Centralregister: 130501-87, -88, -90, -96 og -97 (areal)

Bygherre: Hvorslev Kommune

Prøvegravet areal: Ca. 6,4 ha.

Deltagere i udgravningen: Martin Mikkelsen (udgravningsleder), Marianne Greve Iversen (arkæolog, daglig leder), Signe Toft Jensen (arkæolog) og Esben Mauritsen (studentermédhjælper)

Dokumentationsmaterialet bestående af beretning, tegninger, fund, fotos m.v. opbevares på Viborg Museum, Hjultorvet 4, 8800 Viborg.

Undersøgelsen er betalt af bygherren, Kulturarvsstyrelsen og Viborg Museum

Om bygherrerapporter

Når der er foretaget en arkæologisk udgravning, der er helt eller delvist finansieret af en privat eller offentlig bygherre, skal der udarbejdes en særskilt rapport til bygherren. Bygherrerapporten skal være almindeligt tilgængelig, præsentere udgravningens resultater og sætte dem i sammenhæng med det omgivende landskabs kulturhistorie.¹

Viborg Stiftsmuseum har besluttet at udgive museets bygherrerapporter i en fortløbende serie. Ældre numre kan købes for 20 kr. (medmindre andet er anført) ved henvendelse til museet.

Liste over Viborg Museums bygherrerapporter

1. Båndruplund – en boplads fra bronzealder og tidlig jernalder. Martin Mikkelsen. 2004.
2. Nordentofte, Skals – en boplads fra sen yngre stenalder, bronzealder og tidlig jernalder. Martin Mikkelsen og Mikael H. Nielsen. 2004.
3. Brokbakken – en samlingsplads fra bronzealder og en gravplads fra ældre jernalder. Martin Mikkelsen og Mikael H. Nielsen. 2004.
4. Lynderup SV – et aktivitetsområde fra sen yngre stenalder og bronzealder. Martin Mikkelsen og Mikael H. Nielsen. 2006.
5. Teglværksvej – en boplads fra ældre bronzealder. Martin Mikkelsen. 2005.
6. Klejtrup Syd – en boplads fra sen yngre stenalder / tidlig ældre bronzealder. Marianne Høyem Andreasen. 2005.
7. Krogen, Aidt. Under udarbejdelse.
8. Højvangen, Ørum. Kamilla Fiedler Terkildsen og Martin Mikkelsen. Under udarbejdelse.
9. Stenshede – en gravhøj og andre fund fra yngre stenalder. Sanne Boddum og Martin Mikkelsen. 2006
10. Ørum Sportsplads – et aktivitetsområde fra ældre jernalder. Mikael H. Nielsen. 2005
11. Sundstrup Øst – en boplads fra yngre stenalder. Mikkel Kiildsen. 2006.
12. Ettrupvej, Fjelsø – to aktivitetsområder fra bronzealder eller jernalder. Kamilla Fiedler Terkildsen. 2006.
13. Løvel Syd - bebyggelsesspor fra yngre bronzealder og ældre germansk jernalder. Malene R. Beck & Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2006.
14. Skaldehøj og Arildsvej - to bopladser fra førromersk jernalder. Mikkel Kiildsen. Under udarbejdelse.
15. Liseborg- et forsvarsværk fra tidlig førromersk jernalder. Dorthe Kaldal Mikkelsen 2009.
16. Lindum syd – langhus fra middelalderen. Jesper Hjerminde. 2006.
17. Søhuset, Viborg - på kanten af middelalderbyen. Marianne Greve Iversen. 2006.
18. Formyre SØ - hustomt og grave fra sen ældre bronzealder - fladmarksgravpladser fra tidlig jernalder. Martin Mikkelsen. 2009.
19. Tindbækvej 25 - Gravhøj fra enkeltgravskultur. Martin Mikkelsen og Mikkel Kiildsen. 2007.
20. Langmosegård - en boplads fra yngre bronzealder. Martin Mikkelsen. 2007.
21. Løgstrup SØ - en boplads fra yngre jernalder - aktivitetsspor fra yngre bronzealder. Sanne Boddum, Mikkel Kiildsen & Mikael H. Nielsen. 2007.
22. Viborg Vestermark - Bopladser fra bronzealderen. og Martin Mikkelsen. Under udarbejdelse.
23. Ridder Munks Vej - En gravplads m.m. fra stenalder, bronzealder og jernalder. Sanne Boddum og Martin Mikkelsen. 2007
24. Rødding SV - bebyggelse fra yngre bronzealder og ældre førromersk jernalder. Mikkel Kiildsen. 2009.
25. Randrup Mølle – et langhus med forsænket østende fra yngre stenalder. Sidsel Wåhlin og Martin Mikkelsen. 2008.
26. Spangsdal II og Gl. Asmild. Gårdsanlæg fra Middelalder og nyere tid. Mette Klingenberg og Lars Ager-snap Larsen. 2010.
27. Bjerring Hede - en gravplads fra ældre jernalder - en boplad- og aktivitetsspor fra ældre jernalder. Asger V. Amundsen og Martin Mikkelsen 2008. Under udarbejdelse.
28. Liseborg Høje - boplad fra yngre bronzealder - begravelse i vognfading fra vikingetid. Elin Vanting & Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2009.
29. Stenshede Syd - Gravhøj fra enkeltgravskultur - bopladser fra yngre bronzealder og ældre jernalder. Claus Sørensen og Martin Mikkelsen. 2009.
30. Hjortdalgård - en boplads fra ældre jernalder. Claus Frederik Sørensen og Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2009
31. Sønder Mose - en bebyggelse fra ældre bronzealder. Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2009.
32. Rådmandshus – bebyggelse fra yngre vikingetid og ældre middelalder på Viborg Vestermark. Mikkel Kiildsen. 2009.
33. Højlund Spangsdal I – landsby fra yngre jernalder. Sanne Boddum. 2009.
34. Rugballegård – brandgrave og boplad fra førromersk jernalder. Martin Mikkelsen. 2009.

¹ Kulturarvsstyrelsen: Retningslinjer for udformning af rapport til bygherre/anlægsmyndighed

35. Kokær Høj – bebyggelse fra jernalder. Mikkel Kiildsen. 2009.
36. Birgittelyst – boplads og aktivitetsområde fra yngre bronzealder og førromersk jernalder samt vejforløb fra historisk tid. Jakob Westermann og Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2009.
37. Ørum Industrivej – boplads fra yngre bronzealder og førromersk jernalder. Elin Vanting. 2009.
38. Mølgård, Resen – boplads fra førromersk jernalder. Martin Mikkelsen, Mikkel Kiildsen, Kamilla F. Terkildsen. 2009.
39. Iller – en bebyggelse fra yngre jernalder. Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2009.
40. Toftumvej, Mønsted. Jættestuetomt fra yngre stenalder samt boplads fra romersk jernalder. Kamilla Fiedler Terkildsen. 2009.
41. Hulbækvej 31 – boplads og grave fra ældre jernalder. Martin Mikkelsen. 2009.
42. Hørup – bebyggelsesspor fra ældre og yngre jernalder. Mikkel Kiildsen & Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2009.
43. Tindbæk Hestehave – en boplads fra yngre stenalder samt en boplads og en urnegrav fra yngre jernalder. Sanne Boddum. 2010.
44. Møllegård, Klejtrup – boplads fra sen yngre stenalder og bronzealder. Sanne Boddum. 2010.
45. Neder Hallum, Ravnstrup – bebyggelse og aktivitetsspor fra germansk jernalder og vikingetid. Mette Klingenberg. 2010.
46. Løgstrup Nord – bebyggelse fra yngre stenalder til førromersk jernalder. Mikkel Kiildsen. 2010.
47. Haugårdvej 17 – en bebyggelse fra yngre bronzealder. Lars Agersnap Larsen. 2010.
48. Ørndrup Vest – aktivitetsspor fra yngre stenalder og bebyggelse fra yngre bronzealder og ældre jernalder. Sanne Boddum. 2010.
49. Skals Nord – en bebyggelse fra yngre bronzealder og/eller tidlig førromersk jernalder. Lars Agersnap Larsen. 2010.
50. Hestdalvej, Viborg Vestermark – bebyggelse fra yngre vikingetid og ældre middelalder. Mikkel Kiildsen. 2011.
51. Hjarbækvej – en lille samlingsplads fra yngre bronzealder. Lars Agersnap Larsen. 2011.
52. Tapdrup Vest – bebyggelse og aktivitetsområde fra ældre jernalder samt overpløjet gravhøj fra yngre stenalder. Mikkel Kiildsen 2011.
53. Troelstrup – bebyggelse fra ældre jernalder. Mikkel Kiildsen 2011.
54. Duehøj Syd – boplads og begravelser fra bronzealderen. Martin Mikkelsen 2011.
55. Toftum – boplads fra ældre jernalder. Kamilla Fiedler Terkildsen
56. Hvolris Skovbakke, Hvolris Jernalderlandsby. Martin Mikkelsen
57. Låstrup Bakken – boplads fra yngre bronzealder. Bente Grundvad, Sidsel Wåhlin, Kamilla Fiedler Terkildsen og Martin Mikkelsen.
58. Kragssøgård - boplads fra yngre bronzealder. Martin Mikkelsen 2011.
59. Liseborg Høje II - Små treskibede huse fra y. stenalder. Kamilla Fiedler Terkildsen og Martin Mikkelsen 2011.
60. Korsbakken og Havhus - bebyggelse fra yngre romersk - ældre germansk jernalder Bente Grundvad Nielsen og Kamilla Fiedler Terkildsen 2011.
61. Domdalsgård - gravplads fra ældre romersk jernalder, - landsby fra ældre og yngre germansk jernalder. 2011.
62. Bygdalgård – bebyggelse fra yngre stenalder til slutningen af bronzealderen. Mikkel Kiildsen & Sidsel Wåhlin 2012.
63. Kærgård, Daugbjerg. En landsby med tekstilproduktion fra yngre jernalder. Mette Klingenberg og Kamilla Fiedler Terkildsen. 2012.
64. Spangsdal II – Boplads fra yngre bronzealder og/eller ældre jernalder. Sanne Boddum. 2012.
65. Abildal. En boplads fra sen yngre stenalder, samt brandgrave fra yngre bronzealder. Lars Agersnap Larsen. Under udarbejdelse.
66. Mammen Søndervang – bebyggelse og aktivitetsområde fra yngre bronzealder. Mikkel Kiildsen. 2012.
67. Kvorning 9a – boplads fra yngre bronzealder – gravplads og bebyggelse fra yngre romersk jernalder. Sanne Boddum. 2012.
68. Hulbættet ved Liseborg - nye resultater. 2012.
69. Selli Ager, Aidt. En urnegrav med ringgrøft fra sen førromersk jernalder og en gravplads fra ældre vikingetid.

